

Soupravljanje v zavarovalnicah nič več omejeno

Ustavno sodišče je na pobudo Sindikata finančnih organizacij Slovenije razveljavilo 5. odstavek 22. člena in 2. ter 3. odstavek 29. člena zakona o zavarovalništvu. S tem je ustavno sodišče razveljavilo določbe, s katerimi je zakonodajalec omejil soupravljske pravice zaposlenih pri upravljanju zavarovalnic in pravico delavskega direktorja, da je član uprave.

Te omejitve naj bi povzročale neenakopravnost delavcev glede njihovih ustavnih svoboščin. Pobudnik se je skliceval tudi na zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju. Po njem bi sicer bilo možno soupravljske pravice zaposlenih v zavarovalnicah omejiti, vendar bi za to moral

zakonodajalec imeti stvarne razloge. Ustavno sodišče je v svojo odločbo zapisalo, da niso izkazani razlogi, zaradi katerih predstavniki delavcev v nadzornih organih ne bi mogli opravljati nalog članov uprave in članov nadzornega sveta. Ni tudi razumnih razlogov za zmanjšanje zastopanosti predstavnikov delavcev v nadzornih svetih.

Drago Ščernjavič, sekretar sindikata finančnih organizacij, meni, da je s to odločbo sindikat dobil pomembno bitko. Od članov svetov delavcev in delavskih direktorjev prav zaradi tega pričakuje, da bodo interese delavcev bolj uveljavljali.

F. K.

Socialnega sporazuma ne bo brez popuščanja

Pogajanja o socialnem sporazumu so za kratek čas prekinjena, saj se mora do projekcije davčne politike opredeliti vlada v celoti. Po besedah Dušana Semoliča pa je že usklajena določba, po kateri bodo odpravnine leta 2004 proste dohodnine.

Iz sporazuma je na zahtevo ZSSS izločeno besedilo o novem plačnem sistemu. Razlog za to zahtevo je obnašanje GZS, ki nov plačni sistem zlorablja za blokado pogajanj o kolektivnih pogodbah dejavnosti.

Različna so tudi mnenja o rasti plač v javnem sektorju – delodajalci zahtevajo, naj rastejo počasneje kot v zasebnem sektorju, sindikati pa menijo, da naj ne rastejo hitreje.

Po predlogu sindikatov bi se minimalne plače usklajevale enako kot plače in še za rast BDP, delodajalci pa zagovarjajo usklajevanje ob upoštevanju rasti življenjskih stroškov brez alkohola in tobaka.

Na zahtevo delodajalcev so iz sporazuma izločena tudi različna nadomestila stroškov (za prehrano med delom za prevoz na delo, dnevnic, kilometrine ...). Izenačitve dnevnic za vse zaposlene torej tudi v bližnji prihodnosti ni mogoče pričakovati.

Pogajanja se bodo nadaljevala prihodnje sredo. Ker so neusklajena pomembna vprašanja, je usoda socialnega sporazuma še negotova. Semolič meni, da bo iskanje kompromisov še dokaj zahtevno. Če jih pogajalci ne bodo dosegli, novega socialnega sporazuma ne bo.

F. K.

Iz vsebine:

Četrta skupščina SKVNS

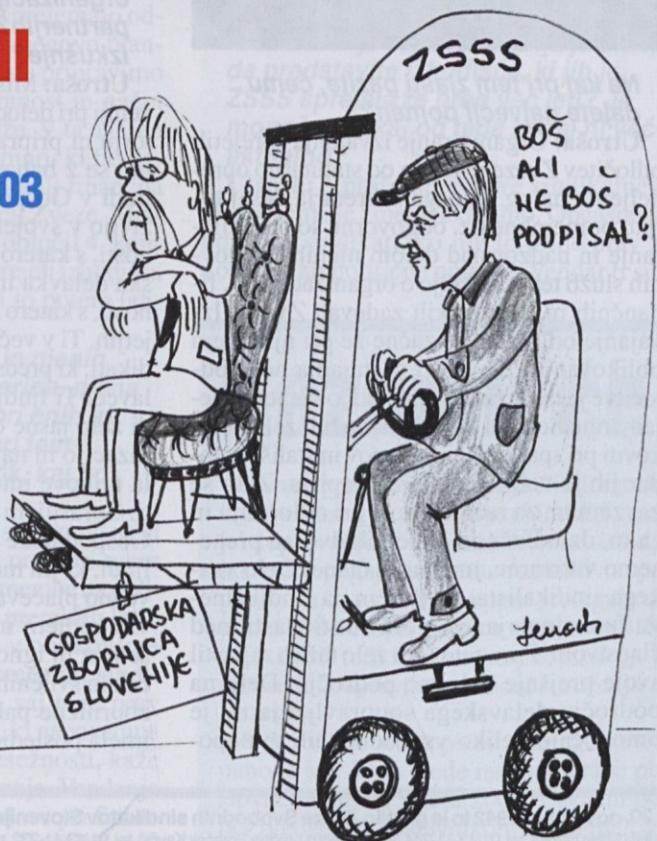

Dragica Andlovič, nova predsednica

Treba bo pokazati tudi zobe

PROTESTNI SHOD

21. MARCA 2003
OB 12. URI

SPOMLADANSKO ČIŠČENJE ...

Pogovor z Milanom Utrošo, sekretarjem ZSSS

Notranja demokracija krepi moč največje sindikalne centrale

Z Utrošo smo se pogovarjali o bilanci njegovega petnajstmesečnega opravljanja funkcije sekretarja ZSSS. Spraševali smo ga tudi o področjih in nalogah, za katere je v Zvezi prav on najbolj odgovoren. Dotaknili smo se tudi aktualnih dogajanj v zvezi s pogajanjem o kolektivnih pogodbah. Iz njegovih odgovorov veje prepričanje, da je ZSSS na poti navzgor in da postaja še močnejša. Kar bodo na svoji koži občutili tudi gospodje za steklenimi stenami.

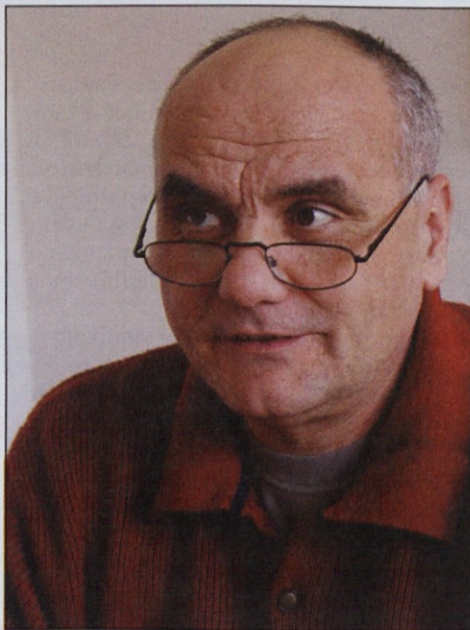
Na sekretarsko mesto ste vskočili leto dni pred kongresom. Če bi delali bilanco petnajstmesečnega dela, kaj bi vanjo zlasti zapisali?

Utroša: Petnajst mesecev je vsekakor prekratko obdobje za pripravo velike bilance pri opravljanju sekretarske funkcije največje sindikalne organizacije v državi. Ker sem bil zaradi odhoda prejšnjega sekretarja izvoljen na nadomestnih volitvah, nisem imel kaj dosti izbire, česa se lotiti najprej. Čeprav smo bili leto dni pred 4. kongresom ZSSS, še nismo realizirali nekaterih sklepov 2. kongresa. Zato sem se moral najprej lotiti sprejema finančnega pravilnika organizacije, pred vrati so bile vsebinske in organizacijske priprave na kongres. S sodelavci smo pripravili 4. kongres ZSSS, sprejeli in uveljavili smo nov sistem financiranja, rešili smo tudi nekaj notranjih organizacijskih vprašanj pri Zvezi kot pravni osebi.

Zdi se, da je vaša velika prednost v tem, da ste za delo dobro organizirani, da sproti pospravljate, da se proti tistim, ki mislijo drugače, bojujete z argumenti ...

Utroša: Sprotno pospravljanje razumem kot zavzemanje za sprotno uresničevanje dogovorjenega. Pri tem sem res dosleden, včasih komu tudi tečen in zaradi tega pri kom tudi nepriljubljen. Vendar se mi to dogaja le pri tistih, ki imajo veliko povedati pri odločanju, njihova delovna vna pa pri udeležanju sprejetih obveznosti pa je bistveno manjša. Zato težko delam z ljudmi, ki pozabljajo na dogovorjeno, nikakor pa ne s tistimi, ki mislijo drugače. Boriti se z argumenti, pomeni tudi sprejeti argumente drugih, če te z njimi prepričajo. In na srečo je v naši organizaciji veliko več tistih, ki sprejemajo dialog kot skupen napor oz. prispevek k oblikovanju in sprejemanju takšnih odločitev, ki so deležne podpore in zaupanja med članstvom. Zato smo največja sindikalna centrala v državi in tudi edina članica Evropske konfederacije sindikatov iz Slovenije.

Po statutu je vaša prva naloga izvajanje sprejetih odločitev Zveze.

Na kaj pri tem zlasti pazite, čemu dajete največji pomen?

Utroša: Organiziranje izvajanja sprejetih odločitev Zveze je le ena od statutarne opredeljenih nalog njenega sekretarja. Vsaj toliko pomembne oz. odgovorne so organiziranje in nadzor nad delom njenih strokovnih služb ter odločanje o organizacijskih, finančnih in kadrovskih zadevah Zveze. Izvajanje odločitev se začne že pri njihovem oblikovanju. Že v fazi nastajanja neke odločitve je treba razmišljati tudi o njenem udeležanju. Še pred kratkim smo bili zelo učinkoviti pri sprejemanju sklepov in stališč, vendar jih je veliko ostalo na papirju. Zato se zavzemam za racionalnost pri odločanju in za to, da odločnost iz sejnih dvoran prenesemo v tovarne, med naše člane. Delo vsakega sindikalista, predvsem pa sindikalnega funkcionarja, se mora čutiti zlasti med članstvom. Prav zato sem zelo težko zapustil svoje prejšnje delovno področje. Delo na področju delavskega soupravljanja mi je omogočalo veliko vsakodnevnih in nepo-

srednih stikov s sindikalnimi zaupniki in člani svetov delavcev v podjetjih. Stalen stik s članstvom pomeni tudi sprotno preverjanje rezultatov in je obenem največje zagotovilo, da se ne odtujiš od tistih, ki te plačujejo.

Čeprav v statutu sicer nič ne piše o vašem sodelovanju pri sprejemanju odločitev, je vaš vpliv na notranjo sindikalno politiko in tudi politiko do partnerjev kar opazen. Katere cilje postavljate pri tem v ospredje?

Utroša: Pomembno je, da v vodstvu Zveze pri oblikovanju predlogov, ki jih ponudimo v obravnavo in odločanje organom, delujemo timsko in da so predlogi odločitev strokovno proučeni. Tudi v sindikatu so minili časi tistih, ki govorijo glasno in veliko, v ospredju je stroka, brez katere ni uspešnega sindikalnega dela. Cilj vseh sodobnih sindikatov v Evropi je dialog z delodajalci in oblastjo. Za dialog pa moraš biti usposobljen. Res je sicer, da sta za dialog zmeraj potrebna najmanj dva, vendar če pri drugi strani te pripravljenosti ni, imamo v sindikatih še zmeraj na razpolago klasična sredstva našega boja.

In kaj mislite o delodajalskih organizacijah kot socialnih partnerjih? Kakšne so vaše izkušnje?

Utroša: Mislim, da prav v tem času v Sloveniji pri delodajalski strani v zasebnem sektorju ni pripravljenosti za dialog. Srečujemo se z bahavostjo in nadutostjo vodilnih ljudi v Gospodarski zbornici Slovenije, ki živijo v svojem svetu, daleč od vsake realnosti, s katero se vsak dan srečujejo slovenski delavci in delavec. Tudi delodajalci od realnosti, s katero se srečujejo delodajalci v podjetjih. Ti v večini ne zavračajo dialoga s sindikati, ki predstavljajo pri njih zaposlene delavce. Ti ljudje nam velikokrat povedo tudi zelo jasne ocene o tistih, ki vodijo organizacijo in naj bi na državni ravni zastopala njihove interese v pogajanjih s sindikati. Sprašujem se, kako dolgo bodo na vrhu Gospodarske zbornice Slovenije še gledali ljudi, ki jih morajo po določilih zakona obvezno plačevati, delujejo pa v škodo njihovih podjetij in njihovih lastnikov. Ta vzvišenost in ignoranca gospodov v belih srajcah in svilenih kravatah za steklenimi zidovi zbornične palače, bo v zelo kratkem času imela posledice, ki se bodo odrazile v pod-

jetjih. Takšnemu početju bo nujno sledil stavkovni val, ki pa ga bodo čutili delodajalci in lastniki v podjetjih. Prepričan sem, da danes v Evropi ni inštitucije, ki bi se razglašala za delodajalsko organizacijo in bi bila sposobna zapisati, da se o kolektivnih pogodbah ne bo pogajala do junija 2004. Ali pa, da bi se njena pogajalska ekipa po dolgotrajnih in napornih pogajanjih uskladila o vseh določenih kolektivne pogodbe, pred njenim podpisom pa bi gospod iz samega vrha izdal ukaz, da podpisane bo. To se lahko zgodi le v Gospodarski zbornici Slovenije, ki bi po izjavah njenega vodstva, še naprej hotela sodelovati v socialnem dialogu, kar je v nasprotju s temeljnimi pravili socialnega dialoga v Evropski uniji. Slovenija gre v Evropo, Svobodni sindikati smo polnopravni člani Evropske konfederacije sindikatov že nekaj let. Gospodarska zbornica s svojim sedanjim vodstvom pa pluje v obratni smeri in njihovo kolo časa se vrti nazaj. O tem govorijo strokovne študije, napisane v razviti Evropi. Prej ali slej jih bodo morali prebrati tudi v vladi. Za ustvarjanje možnosti za razvoj socialnega dialoga je namreč odgovorna prav država.

Posebej ste odgovorni za delovanje območnih organizacij ZSSS. Letos naj bi prišlo do reorganizacije in rešitve problemov nekaterih območnih organizacij. Kako boste to nalogo zastavili?

Utroša: Teritorialna mreža je velika prednost Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Ker se bo tudi država regionalizirala, postaja ta mreža še toliko pomembnejša. Vsak sodoben sindikat postavlja svojo organizacijsko strukturo tako, da je institucionalno prisoten povsod tam, kjer se sprejemajo odločitve, ki so pomembne za njegovo članstvo. Kongres nas je zavezal, da pripravimo izhodišča za novo organiziranost in način financiranja teritorialne mreže. V ta namen smo oblikovali delovno skupino, ki bo zasedla z delom sedaj, ko smo dobili finančna poročila območnih organizacij Zveze. Mislim, da bomo v roku, ki ga je določil 4. kongres, lahko na predsedstvu sprejeli izhodišča za novo organiziranost, ki bi jo potem lahko udeleževali do konca leta.

Dalj časa je bila v ZSSS in njenih sindikatih problem članarina, njena delitev, preveč denarja pri njih in premalo pri drugih. Je pri tem dosežen zadosten premik, kaj bo treba še narediti?

Utroša: Ne vem, če boste v sindikatih našli koga, ki bi vam rekel, da je prav pri njem preveč denarja. Nekatere spremembe na področju sindikalne članarine v preteklih letih so bile usmerjene predvsem v oblikovanje stavkovnih skladov pri posameznih sindikatih. To je bilo razumljivo, saj nam prav dogajanje v zadnjem obdobju, ki napoveduje stavkovno gibanje večjih razsežnosti, kaže na nujnost njihovega oblikovanja. Vendar je to povzročilo tudi nekatere težave pri financiranju teritorialne mreže, ki je ožilje sindikalnega organizma. Zato tudi prej omenjene sklepe kongresa razumem kot razmis-

lek o uravnoteženju obeh procesov: nadaljnja polnitev stavkovnih skladov in ustrezno financiranje racionalno organizirane teritorialne mreže.

Po več kot desetletju stagnacije in celo nazadovanja strokovne službe Zveze, se je trend začel obračati. Po dolgem času lahko na Dalmatinovi znova vidimo mlade obraze. So mogoče na vidiku še močnejše strokovne službe, mini inštituti (kot jih imajo kolegi pri DGB)? Kakšne kadre zlasti iščete in kakšne so pri tem težave?

Utroša: Ne predstavljam si uspešnega sindikata brez močnih strokovnih služb. V preteklih letih smo pri tem res nekoliko stagnirali, čeprav menim, da smo tudi sindikalni funkcionarji pomemben del sindikalne stroke. Sedaj smo, kot ste pravilno zaznali, na ravni Zveze ponovno začeli krepiti strokovno službo, ki se bo še širila. Krepitev stroke v ZSSS sem zastavil na mladih kadrih, ki so pokazali pripravljenost za delo v sindikatu. Pri tem me je še najbolj veselilo to, da smo na objave delovnih mest prejeli veliko vlog mladih, izobraženih ljudi, kar pove, da je delo v sindikatu zanje lahko izziv. Mladim strokovnjakom zagotavljam možnost izobraževanja doma in v tujini, zato je oblikovanje nove strokovne službe naložba v našo prihodnost.

Vsekakor lahko pričakujete v prihodnosti še več mladih obrazov. Težave, ki jih imam pri tem, so v dokaj destimulativni plačni politiki znotraj organizacije, ki jo bo treba spremeniti, če bomo hoteli sposobne kadre tudi zadržati.

V javnosti so se obnovile razprave o sindikalnem premoženju. Za boljše razumevanje tega vprašanja je prav, da predstavite izhodišča, ki jih je ZSSS sprejela že pred več leti? Je mogoče, da kaj od tega sedaj ni več aktualno?

Utroša: Vprašanje delitve sindikalnega premoženja je zmeraj aktualno. Občasno ga odpirajo sindikati, ko jim to pride prav za notranje ali politične potrebe. Vendar ti sin-

dikati nikoli ne omenjajo, da so naša stališča do tega vprašanja zelo jasna in znana tudi vsem sindikatom. V ZSSS nikoli nismo zavračali delitve sindikalnega premoženja, pri tem pa želimo uporabiti realne kriterije. In pri kriterijih se je zmeraj zataknilo. Tudi ko je Evropska konfederacija sindikatov ponudila pomoč pri tem projektu, smo nanjo pristali edino v ZSSS. In zakaj druge sindikalne centrale niso pristale na arbitražo, ki jo je ponudila Evropska konfederacija sindikatov? Odgovor je zelo enostaven.

Zahtevala je, da se pred delitvijo ugotovi dejansko število članov posameznega sindikata. In tudi mi ves čas zahtevamo, da je temeljni (ne pa edini) kriterij za delitev sindikalnega premoženja število članov sindikata. Vendar ima sindikalno premoženje tudi drugo plat, saj ga je treba vzdrževati, kar stane veliko denarja. In sindikat z malo članstva denarja nima veliko. Zato nekateri sindikati le občasno na kakšni tiskovni konferenci opozorijo, da bi bilo treba premoženje razdeliti. Ko bi se bilo treba prešteti, pa se zmeraj umaknejo.

Ena od prednosti ZSSS je njeno glasilo Delavska enotnost. Ob zadnji razpravi o uresničevanju njene uredniške zasnove je predsedstvo sprejelo dokaj pozitivno oceno. Kaj menite o njeni premajhni razširjenosti med sindikalnimi zaupniki in članstvom?

Utroša: Od zadnje razprave o uresničevanju uredniške zasnove glasila Delavska enotnost je minilo že kar nekaj časa, zato bi jo kazalo ponoviti. Vsekakor pa si Zveze svobodnih sindikatov Slovenije ne morem predstavljati brez Delavske enotnosti. Trdno sem prepričan, da bi jo moral prejemati sleherni sindikalni zaupnik, njena vsebina pa bo morala še bolj kot do sedaj slediti njegovim potrebam po informacijah. To, da jo v podjetjih vidim na mizah direktorjev in da so njeni naročniki tudi konkurenčni sindikati, mi pove, da je vsebina prava. Škoda je le, da se tega včasih ne zavedamo dovolj v lastnih vrstah.

Franček Kavčič

Razumi, če moreš!

Konec preteklega tedna je Sindikat delavcev lesarstva Slovenije (SINLES) prejel dopis vodje pogajalske skupine delodajalcev, da pogajanja za novo kolektivno pogodbo za dejavnost lesarstva prelagajo do junija 2004. Dopis z enako vsebino je SINLES dobil tudi 18. marca, podpisal ga je predsednik upravnega odbora združenja za lesarstvo

V 3. točki obeh dopisov piše: "Lesarska panoga je v krizi glede na analizirane poslovne rezultate v letu 2002. Upravni odbor predlaga predstavnikom delojemalcev, da do sredine leta 2004 ne izvajajo pritiskov za spremembo plačnega dela kolektivne

pogodbe, ker veljavni zakon o izvajanju politike plač omogoča zakonsko določeno rast plač. Ta zakon velja do junija 2004 in s tem upravni odbor smatra, da je porast plač za to obdobje zagotovljen."

Poudariti moramo, da citirani zakon določa način in višino usklajevanja izhodiščnih plač z rastjo življenjskih stroškov, kar pomeni delno ohranjanje kupne moči plač, ne pa povečanje plač.

Moti tudi to, da dopisovalci iz združenja za lesarstvo niti z besedo ne omenjajo, kaj bodo storili za premagovanje krize in za boljše poslovanje.

Branko Mišič

Četrta skupščina SKVNS

Treba bo pokazati tudi zobe

Delegati Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije (SKVNS) so se prejšnji petek zbrali na četrti skupščini. V dvorani Hotela Histron v Portorožu so sprejeli vse predlagane listine (poročilo o delu v preteklem obdobju, spremembe in dopolnitve statuta, programske usmeritve). Razrešili so dosedanje organe in funkcionarje. Za novo predsednico so izvolili Dragico Andlovič, ki bo svojo funkcijo opravljala profesionalno. Čeprav so delegati opravili kar precej kadrovskih sprememb, bo v sindikatu zagotovljena tudi kontinuiteta.

Po Internacinali je udeležence skupščine pozdravil dosedanj predsednik **Alojz Terbut**. Posebej je pozdravil goste, Dušana Semoliča, Braneta Mišiča, kolege iz sindikatov dejavnosti v ZSSS, predstavnike sindikatov iz Makedonije, Bosne in Hercegovine, Republike srbske in Hrvaške (kolegi iz Srbije in Črne gore so se opravičili).

Po uvodnih formalnostih, sprejetju dnevnega reda in potrditvi poslovnika so delegati izvolili delovno predsedstvo in delovna telesa. Pisno poročilo o delu sindikata v preteklem mandatnem obdobju je obrazložil **Terbut**. Med drugim je dejal:

“Želim vas spomniti na 2. skupščino leta 1994 v Krškem, ko so nam kolegi iz Zveze in drugih sindikatov pomagali pri organizaciji in tudi z denarjem. Takrat sem postal tudi predsednik in dogovorili smo se, da se postavimo povsem na svoje noge. Pokazalo se je, da smo lahko, če strnemo moči, dovolj uspešni. Seveda pa doseganje zastavljenih ciljev ni odvisno le od nas, ampak tudi od delodajalcev, ki so od nas močnejši. Škoda je, da je pri našem boju z delodajalci veliko delavcev ob strani, saj niso sindikalno organizirani. Če bi nas bilo več, bi cilje lažje dosegali.

Podpisali pa smo tri kolektivne pogodbe de-

javnosti, ki so potrebne dograditve. Kolektivna pogodba za gospodarske javne službe gospodarskih dejavnosti je bila ob sklenitvi leta 1994 najboljša. Ker jo je čas že nekoliko povozil, smo se želeli pogajati o novi. Ker smo trdo delali, smo jo tudi pripravili in ponudili delodajalcem. Ti pa so pogajanja žal blokirali.

Čeprav s tem nismo uspeli, ne smemo obupati. Uspešni bomo le z več strokovnosti, pri tem nam mora pomagati tudi Zveza. Za sindikalno delo moramo pridobiti več izobraženih kadrov. Le z njihovo pomočjo bomo v bojih z delodajalci bolj enakopravni. Čustveni sindikalni naboj za uspehe več ne zadošča.

Ker nam nič ne bo dano samo od sebe, bomo morali pokazati tudi zobe. Sem optimist in mislim, da bomo zmogli premagati težave, če bomo stopili dovolj skupaj.”

Poročilo nadzornega odbora je predstavil

njegov predsednik **Ivan Landeker**. Ker je prejšnji nadzorni odbor ugotovil, da zbrana članarina ne zadošča za normalno poslovanje, je predlagal povečanje na en odstotek od bruto plače. Zaradi tega se je položaj sindikata postopoma izboljševal. Sindikat je tako lahko del denarja namenil tudi za posebne sklade.

Nadzorni odbor ugotavlja, da je bilo finančno in materialno poslovanje skladno z zakonskimi določbami in računovodskimi standardi. Zaradi tega nadzorni odbor ne vidi zadržkov za razrešitev dosedanjega vodstva in organov ter predlaga njihovo razrešitev.

Predsednica verifikacijske komisije **Ivan-ka Turk** je sporočila, da skupščini prisostvuje 49 od 55 delegatov, da je torej zelo sklepna.

Udeležence je zatem pozdravil **Dušan Semolič**. Sindikatu, še posebej Terbutu in Mikoliču, se je zahvalil za sodelovanje v skupnih akcijah in dodal, da so tam pustili vidno sled. Izrazil je tudi prepričanje, da bodo sprejeti sklepi in programske usmeritve okrepili SKVNS in s tem tudi ZSSS.

Največji del svojega govora je namenil razmišljanju o vstopu v EU in posledicah globalizacije. Menil je, da je mesto ZSSS v Evrop-

Delovno predsedstvo je vodila Romana Deželak.

Prejemniki nagrad in priznaja SKVNS (od leve): Milan Lubej, Karel Žekš, Jože Mišiča, Miloš Mikolič, Iztok Majhenič, Romana Deželak, Nevenka Mladenič, Vasja Piškur, Franci Bratuša in Alojz Terbut.

ski konfederaciji sindikatov, kjer bo v veliki sindikalni družini vplivala na razvoj in položaj zaposlenih. S tem bo ZSSS povečala svojo moč, večja bo tudi njena odgovornost.

Tudi zaradi tega, ker Slovenija v Evropo ne more iti drugačna, kot je v njej običajno, bo za 21. marec pred stavbo GZS v Ljubljani pripravila protestno zborovanje. Zanj se je zaradi blokade pogajanj o kolektivni pogodbi dejavnosti odločil Sindikat KNG. Ker gre za skupen problem vseh sindikatov, bodo na shodu sodelovali tudi drugi Svobodni sindikati. Sporočilo shoda bo tudi to, da GZS ni ustrezen socialni partner. Blokada podpisa kolektivne pogodbe za kemijo in gumarstvo je zato še bolj sporna. Vsi si želijo, da bi jim bilo po vstopu v Evropsko unijo lepše, to pravico imajo tudi delavci, je zaključil Semolič in požel aplavz udeležencev skupščine.

Udeležence skupščine so pozdravili tudi kolegi iz Hrvaške, Makedonije in Bosne in Hercegovine.

K razpravi se je prvi prijavil **Drago Hrvačič** iz Posavja. Najprej je menil, da bi morali

pri vrednotenju dela delovni čas bolj upoštevati. SKVNS bi moral od občin, ki oddajajo koncesije za opravljanje komunalnih del, zahtevati, naj koncesionarji prevzamejo tudi delavce, ki opravljajo ta dela, in jih zaposliti za nedoločen čas. Menil je tudi, da država ne ukrepa dovolj proti tistim, ki komunalne dejavnosti opravljajo na črno.

O slabih plačah in nujnosti njihovega izboljšanja je govoril **Franci Bratuša** iz Maribora. Ta cilj bi lahko delno dosegli tudi z manjšim obdavčenjem nizkih plač. Kritičen je bil do dela študentskih servisov, ki nelojalno konkurirajo podjetjem in s tem vplivajo na povečevanje brezposelnosti. V zelo kratkem času se je obogatila tudi peščica, vsi drugi bi na račun lahko prišli v naslednji revoluciji, je bil trd Bratuša.

Pred vstopanjem v Evropo bi po njegovem mnenju morali sprejeti tudi strategijo, kako bomo prišli do evropske ravni plač. Seveda bo zanje moral SKVNS tudi več narediti.

Pogajanja o novi kolektivni pogodbi dejavnosti bi morali končati pred 1. septembrom. S tem bi preprečili špekulacije delodajalcev, ki računajo, da kolektivne pogodbe dejavnosti ne bo več in bodo lahko uporabljali kar splošno pogodbo.

Udeležencem kongresa je spregovoril tudi **Konrad Breznik**, predsednik sindikata upokoencev. Menil je, da bi se upokojeni člani vseh Svobodnih sindikatov morali včlanjevati le v sindikat upokoencev in ne v sindikate ali sekcije pri drugih sindikatih dejavnosti. Omenil je tudi problem usklajevanja pokojnin, ki se že več kot leto dni niso povečale.

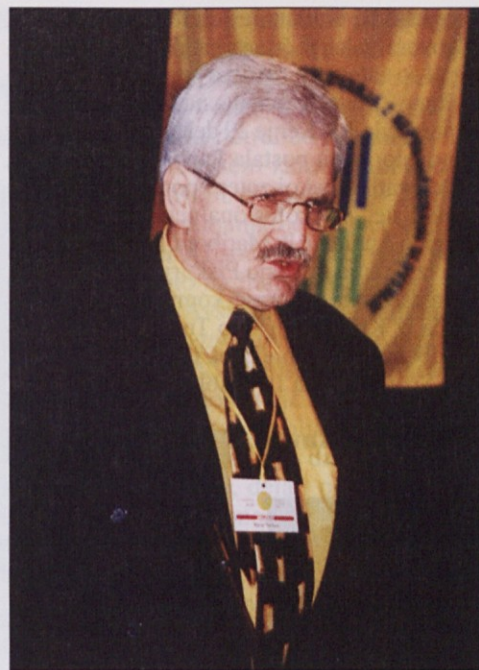

Dragica Andlovič, pravnica iz Maribora, dosedaj zaposlena v javnem podjetju Toplotna oskrba, je nova predsednica SKVNS. Ker je bila v podjetju vodja kadrovske službe, ima bogate izkušnje z delovnim pravom. Med drugim je zaslužna, da so v Toplotni oskrbi podpisali podjetniško kolektivno pogodbo. Sodelovala je tudi v komisiji za pripravo nove kolektivne pogodbe za komunalo in bila vodja pogajalske skupine.

Delegati so zatem potrdili poročilo o delu v minulem mandatnem obdobju in tudi poročilo nadzornega odbora. S tem so potrdili pisna poročila komisije za statut, organizacijo in kadre, odbora za komunalne dejavnosti, odbora za zasebno varovanje, odbora za nepremičnine, komisij za kolektivne pogodbe dejavnosti in pogajalskih skupin, odbora sindikalnih veteranov, solidarnostnega sklada ...

Spremembe in dopolnitve statuta SKVNS je predstavil **Igor Glušič**, predsednik komisije za statut, organizacijo in kadre. Spremembe in dopolnitve so posledica sprememb statuta ZSSS in predloga za profesionalizacijo predsednika SKVNS. Te spremembe, zapisane v 25. členu, ni bilo mogoče uveljaviti pred skupščino, ker ji je nasprotoval območni odbor za Ljubljano in okolico. Po njegovih besedah je predsedstvo SKVNS konec januarja sprejelo predlog sprememb in dopolnitev statuta in ga poslalo sindikalnim podružnicam in vsem drugim zainteresiranim. Do skupščine komisija ni prejela nobenih amandmajev in predlogov v zvezi z njim.

Za razpravo se pisno ni prijavil nihče, kar

Alojz Terbuc

Ivanka Turk

Drago Hrvatič

Vasja Piškur

Igor Glušič

Franci Bratuša

Antoan Gavrilov

iz dvorane pa se z vprašanjem oglasil **Antoan Gavrilov**. Želel je zvedeti, kaj od zapišanega v predlogu statutarnih sprememb bo veljalo in ali bo predsednik delo opravljal profesionalno. Glušič mu je odgovoril, da bo to odvisno od sprejetja statuta. Če bo predlagano besedilo sprejeto, bo predsednik svoje delo opravljal profesionalno.

Delegati so zatem z glasovnicami potrdili predlagano statutarno besedilo, le štirje so mu nasprotovali. Takoj zatem so soglasno razrešili dosedanje organe in funkcionarje.

V naslednji točki je Glušič predlagal glasovanje o kandidatnih listah. Predsedstvo je predlagalo kar štiri, 1. za profesionalnega predsednika, 2. za neprofesionalnega predsednika, 3. za predsednike treh odborov sindikatov dejavnosti, 4. pa za člane nadzornega odbora. Povedal je, da so na liste uvrščeni le kan-

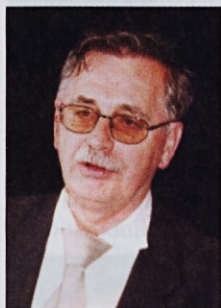
didati, ki so izpolnjevali vse zahtevane pogoje. Dveh kandidatov iz Ljubljane, ki še nista dve leti člana SKVNS, zaradi tega niso uvrstili na kandidatne liste. Zaradi sprejetja statuta pa je 2. lista odpadla.

Damjan Kavčič, kandidat za predsednika, je v razpravi najprej povedal, da je bila pri kandidiranju velika kuhinja, pri kateri pa niso vsi sodelovali. Menil je, da imajo v sindikatu preveč besede kadri, zrelji za upokožitev. Zavzel se je, da bi po skupščini dobili prednost mlajši, ki jih je v sindikatu premalo.

Vasja Piškur, kandidat za neprofesionalnega predsednika, je dejal, da želi kandidirati za profesionalno opravljanje te funkcije. Glušič je dejal, da je to mogoče in da ga komisija uvršča na to kandidatno listo. Gavrilov se

je oglašil še enkrat, češ da ni dobil pravega odgovora, zakaj je črtan s kandidatne liste. Delegati so zatem glasovali o predlogu, da se on in Stane Zupančič uvrstita na kandidatno listo za predsednika. Ker je 29 delegatov temu nasprotovalo, nista postala kandidata.

Delegati so takoj zatem potrdili tri kandidatne liste. Za profesionalnega predsednika Dragico Andlovič iz Maribora, Damjana Kavčiča iz Kranja in Vasjo Piškurja iz Ljubljane, za predsednika odbora za komunalo Draga Hrvatiča iz Krškega in Ano Turin iz Maribora, za odbor za varovanje Iztoka Majheniča in Boruta Srimška, oba iz Ljubljane, za odbor za

Damjan Kavčič**Miloš Mikolič****Nevenka Mladenovič**

nepremičnine pa Borisa Buždona iz Maribora in Vladimirja Stoparja iz Ljubljane.

Volilna komisija pod vodstvom Nevenke Majhenič je volitve organizirala zelo skrbno. Vse delegate je poimensko klicala k svoji mizi in jim izročila glasovnice. Po skrbnem pregledu glasovnic in štetju glasov je ugotovila, da je predsednica postala **Dragica Andlovič**, predsedniki odborov pa **Drago Hrvatič**, **Iztok Majhenič** in **Vladimir Stopar**. Za člane nadzornega odbora pa so bili izvoljeni: **Zdravko Kokolj**, **Simona Rutnik**, **Barbara Smajič**, **Bojana Štrucl** in **Ivanka Turk**.

Programske smernice za delo SKVNS v prihodnjem obdobju je predstavil dosednji sekretar **Miloš Mikolič**. Na prvem mestu bodo kolektivne pogodbe dejavnosti. Za komunalo naj bi podpisali novo kolektivno pogodbo. Drugi dve pogodbi pa naj bi bili letos spremenjeni zaradi novega zakona o delovnih razmerjih. H kolektivni pogodbi za nepremičnine naj bi pripravili še novo tarifno tabelo.

Največ dela bo imela komisija za spremljanje izvajanja kolektivne pogodbe za zasebno varovanje, saj je v tej dejavnosti največ odstopanj in problemov.

Pri skrbi za izboljšanje socialnega položaja članov si bo SKVNS prizadeval, da bi delodajalci zaposlene dodatno pokojninsko in

Po skupščini so bili vsi nasmejani.**Rdeče kartone so delegati uporabili le enkrat.**

zdravstveno zavarovali in tudi plačevali prispevke. Pomembna naloga bo tudi ohranjanje delovnih mest, pri čemer bo sindikat po potrebi sodeloval tudi z inšpekcijami. Če delavec ne bo mogel zaščititi drugače, bo proti delodajalcem vlagal tudi tožbe.

Sindikalni zaupniki bodo morali skrbeti za spoštovanje tudi drugih zakonov, še posebej o zdravju in varstvu pri delu. Posebno skrb bo sindikat namenil zakonu o komunalnih dejavnostih in množici podzakonskih aktov.

Ker je SKVNS zelo široko organiziran, bo treba preveriti možnost racionalizacije. Še naprej bo treba skrbeti za širjenje materialne podlage za delo sindikata. Okrepiti bo treba tudi strokovno službo pri SKVNS ali koordinaciji sindikatov s področja storitvenih dejavnosti.

Območni odbori SKVNS bodo tam, kjer bodo tudi območne organizacije ZSSS. Za pridobivanje novih članov, še posebej iz manjših firm, in njihovo boljše obveščenost bo SKVNS pripravil propagandno brošuro.

Tudi v prihodnje bo SKVNS vsako leto organiziral po dva seminarja za sindikalne zaupnike in jim zagotavljal tudi strokovno literaturo.

SKVNS bo Delavsko enotnost naročil za vse svoje sindikalne zaupnike in člane svojih organov. Izdal bo tudi zloženko in brošuro z do-

kumenti SKVNS. Spletna stran na internetu naj bi še bolj zaživela.

SKVNS bo še naprej razvijal mednarodno sodelovanje s sindikati držav na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Opredelil se bo tudi do včlanitve v mednarodni sindikat javnih služb (PSI).

V razpravi se je prvi oglašil **Jože Peternelj** iz Celja. Govoril je o finančni nedisciplini, ki ogroža podjetja in delavci zaradi tega ostajajo brez dela. Menil je, da bi sindikat moral od države zahtevati, naj naredi več za odpravo plačilnega nereda. **Maks Lichtenegger** je menil, da bi SKVNS morala za smetarje zahtevati benificirano delovno dobo. **Iztok Majhenič** se je zahvalil za zaupanje in dodal, da bo treba za izboljšanje položaja varnostnikov narediti več.

Za zaupanje se je zahvalila tudi nova predsednica **Dragica Andlovič**. Izrazila je željo, da bi v delu sindikata sodelovali prav vsi. Dobrodošla bo vsaka dobra beseda, je poudarila. Za dosedanje delo in organizacijo skupščine pa se je zahvalila Terbuču, Mikoliču in tajnici Čibi. Pred zaključkom skupščine so zaslužni posamezniki prejeli še nagrade in priznanja za delo v preteklem mandatu (prejemnike objavljamo na skupinski fotografiji).

Franček Kavčič

Vstop v Evropsko unijo

»Potreben je realizem«

Predsednik ZSSS Dušan Semolič ter izvršna sekretarja Metka Roksanđić in Pavle Vrhovec so na tiskovni konferenci ta ponedeljek govorili o stališčih ZSSS do vstopa Slovenije v EU in vprašanjih, ki se ob tem odpirajo.

Semolič je uvodoma povedal, da ZSSS podpira vstop v EU, ne le na načelni ravni opazovalca in kritika, saj že od začetka pridružitvenih procesov sodeluje kot aktivni udeleženec. Po njegovih besedah vstop v EU ni le gospodarski in politični, ampak tudi socialni projekt. Ni namreč vseeno, kako vstopamo v EU. Zavedati se moramo temeljnih vrednot družbe, kot so demokracija, pravna in socialna vprašanja. »EU bo nekaj dala in nekaj vzela. V ZSSS smo se že prepričali, da nekatere pravice lažje dosežemo, če smo povezani z evropskim prostorom,« je dejal Semolič in izpostavil problem globalizacije, ki je realen proces tega sveta in ima več obrazov, ki so v glavnem neprijazni do delavcev. Globalizacija je sedaj mnogokrat izgovor za slabe poslovne odločitve.

Proti takemu mišljenju se je lažje in uspešneje boriti znotraj EU, ker ta ne daje prednosti le ekonomiji, ki se meri v številkah, evrih, strukturnih skladih, temveč tudi socialnim vprašanjem, ki so bistvena za kakovost življenja.

Semolič je opozoril tudi na poskuse nekaterih naših gospodarstvenikov in politikov, ki so v imenu vključevanja v EU želeli zniževati delavske pravice. »Temu smo se uprli in dokazali, da EU predpisuje na področju socialnih pravic samo minimalne standarde, od držav članic pa pričakuje, da jih imajo na višji ravni. Kar nekaj zakonov, ki pri nas veljajo, so tako posledica uspešnega sodelovanja v EU.« Spomnil je na novi zakon o zdravju in varstvu pri delu, kjer je vrsta standardov za delavce boljših, kot so bile rešitve v starem zakonu. Tudi novi zakon o delovnih razmerjih, v mislih je imel nekatere določbe o diskriminaciji, na katere je Evropa še posebej občutljiva, je pisan po merilih EU.

Ugodno za delavce je, da v EU na pomembne odločitve ne vplivajo le politiki in gospodarstveniki, ampak tudi predstavniki civilne družbe, to je »tudi in predvsem sindikati,« je poudaril Semolič. Slovenska država bo res izgubila nekatere pristojnosti na področju raznih politik, vendar socialna in plačna politika ter zdravstveni in pokojninski sistem ostajajo v naši pristojnosti. »Za to ne bo kriv Bruselj,« je še dejal Semolič in opozoril, da to pomeni tudi odgovornost sindikatov in delodajalcev in da prav zato ostaja pomembna vrednota v državi socialni dialog.

Predsednik ZSSS je prepričan, da bi vs-

top v EU lahko prispeval h krepitvi naše gospodarstva, da bi postala naša podjetja močna in uspešna in bi se lahko odpirala nova delovna mesta. Vendar je do vstopa v EU potrebno ohraniti neko stopnjo realizma, saj to ni Indija Koromandija, kjer bi se cedila med in mleko. »Realizem je potreben, da bo naše zavedanje o vprašanjih, ki se porajajo, večje, negativne posledice pa manjše.«

Opozoril je tudi, da bodo nekatere dejavnosti imele zaradi odprtega trga v EU, po predvidevanjih več težav. To so kmetijstvo in živilskopredelovalna industrija, energetika, rudarstvo in predelovanje lesa. Prav na teh področjih bo zato potreben dober menedžment in pravočasno ukrepanje. Ob mnogih stvareh torej, ki bodo v EU skupne, Semolič opozarja na nekatere, ki bodo ostale samo naše in se jih moramo zavedati. To so zlasti kultura, jezik, naša dediščina in mnoga eksistenčna vprašanja. Še vedno se bomo morali predvsem spraševati, kako dobiti in ohraniti delo, biti zanj dostojno plačani, kako ohraniti zdravje in dostojanstvo, sprejeti pravične kolektivne pogodbe in ne nazadnje ob koncu delovne dobe prejemati dostojne pokojnine.

ZSSS je po Semoličevih besedah tudi pomembno prispevala k dialogu o različnih svoboščinah naših delavcev v EU. Ena od njih je tudi prosti pretok delovne sile, ki je povezan z idejo o polni zaposlitvi. Nekatere države so celo pripravljene preskočiti omejitve, ki jih predpisuje prehodno obdobje sedmih let. Metka Roksanđić je o tem povedala, da jih je možno preseči tudi z bilateralnimi dogovori in doseči drugačno ureditev, tudi brez prehodnega obdobja. Za Slovenijo so zlasti pomembni dogovori z najbližjimi sosedi, kot sta Avstrija in Italija.

ZSSS sodeluje z italijanskimi sindikati in skupaj z njimi pripravlja podatke, ki so lahko podlaga za argumente v pogajanjih obeh držav o tem, zakaj v odnosu Slovenije do Italije naj ne bi bilo potrebno prehodno obdobje. To je predvsem zaradi zakonodaje in realnih okoliščin. V Furlaniji – Julijski krajini namreč primanjkuje delavcev, že sedaj pa se jih nekaj tisoč s te strani meje vsak dan vozi na delo na italijansko stran.

Podobno je z Avstrijo, vendar tam ni bilo še nobenih dogovorov. Naši severni sosedi imajo namreč pomisleke do dnevnih migrantov, ki živijo ceneje in delajo za več denarja, ob tem pa pozabljajo, da njihovi državljani že napovedujejo, da se bodo selili recimo v Bratislavo, delali pa na Dunaju. Roksanđićeva je opozorila, da moramo pri tem ločevati dve stvari, pridružitveni sporazum z EU in šengenski sporazum.

Težave bi bile za naše delavce večje, če bi šengenska meja ostala še nekaj časa v veljavi. Kajti to bi pomenilo tudi kontrolo oseb z dokumenti. Ko se bo ta meja preselila južneje, na hrvaško mejo, za nas ne bo več nobene kontrole. Avstrija je že napovedala, da bo vztrajala do leta 2010, morebiti bo zanj Slovenija le izjema, Italija pa ima drugačne interese in želi preko Slovenije vzpostaviti tudi dogovore z Madžarsko. Pavle Vrhovec je ob tem opozoril, da moramo razlikovati med dolgoročnimi in dnevnimi migracijami.

Roksanđićeva je še pojasnila, da se položaj zaposlenih s samim vstopom v EU ne bo bistveno spremenil, saj se ta spreminja že od naše ocepitve od Jugoslavije in ves čas približevanja Evropi. Kar dve tretjini izvoza našega gospodarstva sta že usmerjeni na evropske trge, večje težave pa bodo imele storitvene dejavnosti, kjer bo nastala znotraj države večja konkurenca, ker bodo nastopile multinacionalke. Avstrijci in Nemci so že zahtevali prehodno obdobje, zlasti za področja gradbeništva in čistilnih storitev.

Mojca Matoz

Končno višje pokojnine

Ta teden je upravni odbor zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje sklenil, da se bodo pokojnine po trinajstih mesecih spet povečale. Povišanje so izračunali na podlagi uradnega statističnega podatka o januarski rasti povprečnih mesečnih bruto plač v primerjavi z mesečnim povprečjem za minulo leto.

Ker je bila januarska plača v primerjavi z lanskim mesečnim povprečjem večja za 4,95 odstotka, najnižja pokojninska osnova pa le za 0,38 odstotka, se je večina že uveljavljenih pokojnin v naši državi zvišala za 4,9, nekaj pa za 5,5 odstotka. Do razlik prihaja zaradi dodatne uskladitve, s katero se zagotavlja enakopraven položaj upokojen-

cev, upokojenih v različnih obdobjih. Bolj se povečajo le tiste pokojnine, ki ne presegajo novo uveljavljenih pokojnin z enako dolgo pokojninsko dobo.

Najnižja pokojninska osnova je odslej 94.186, najvišja pa 314.582 tolarjev. Najnižja pokojnina znaša 32.965, kmečka 40.029, državna pa 31.364 tolarjev. Osnova za odmero dodatnih pravic bo znašala 78.696 tolarjev. Zneski dodatkov za pomoč in postrežbo za najhujše prizadete upravičence bodo 78.696 tolarjev, višji dodatek znaša 55.087, nižji pa 27.543 tolarjev. Limit za vdovske pokojnine je 98.187 tolarjev.

M. M.

Alojzij Drganc, Krka Zdravilišča

»Ne moremo se pritoževati«

Alojzij Drganc je predsednik sindikata v enem najuspešnejših slovenskih zdraviliško-turističnih podjetij. Družba Krka Zdravilišča je hčerinsko podjetje Krke iz Novega mesta. Sestavljajo jo poslovne enote Zdravilišče Dolenjske Toplice, Zdravilišče Šmarješke Toplice, Hoteli Otočec in hčerinske družbe Zdravilišče Strunjan, katere 51-odstotni lastniki so. Hoteli in zdravilišča so vsekozi dobro zasedeni, zato so njihovi poslovni rezultati dobri, lani so recimo ustvarili 5,3 milijarde tolarjev prihodka. Veliko vlagajo v prenovi in razvoj, ponujajo različne zdravstvene in počitniške programe, skrb za zaposlene pa je na zavidljivi ravni.

Kako je biti zaposlen v tako uspešnem podjetju?

Ne moremo se pritoževati, saj je večina od 530 zaposlenih, od tega 150 v Dolenjskih Toplicah (kjer dela tudi Drganc, op. p.), zadovoljnih z delom in plačilom. Seveda je vedno tako, da bi lahko bilo še boljše, moram pa priznati, da so naše plače nad splošno kolektivno pogodbo in da jih dobivamo redno. Regres dobimo nekje do konca aprila, letos bo zaradi nedavno podpisanega aneksa malo višji. Prav tako dobivamo božičnico, ki je 60-odstotna, 30 odstotkov dobimo vsi enako, 30 odstotkov pa je odvisnih od plače. Imamo dobro kolektivno pogodbo podjetja, seveda pa je mogoče vedno kaj še izboljšati. Pomembnejše poslovne in druge odločitve se sprejemajo v Krki v Novem mestu, ki ima okoli 3000 zaposlenih in dejaven sindikat.

Kakšna je izobrazbena struktura zaposlenih?

Kot povsod v zdraviliško-gostinski dejavnosti ima večina osebja končano poklicno šolo, torej spadajo v četrti in peti plačilni razred. Potem pa so v zdravilišču še tisti z višjo in visoko, recimo zdravniki in fizioterapevti, direktor pa je magister. Ker smo uspešno podjetje, imajo tisti, ki so na individualnih pogodbah, prav gotovo zelo visoke plače, toda tega ne vemo zares. V nižjih tarifnih razredih se ta uspešnost žal manj pozna.

Moram še povedati, da je pri nas zaposlenih več žensk kot moških. Zaposlenih je tudi precej invalidov, ki delajo na lažjih delovnih

Alojzij Drganc je zadovoljen z delom.

mestih, in to polovičen delovni čas. V Dolenjskih Toplicah je tako kar 12 invalidov. Ker delajo skrajšan delovni čas, je tako na razpolago več delovnih mest.

Kadrovska politika podjetja je torej ugodna?

Nobenh hujših pretresov ni čutiti. Niti ne odpuščamo, niti preveč na novo ne zaposlujemo. Z večanjem zmogljivosti zdravilišč in hotelov se odpira nekaj novih delovnih mest, tako da je trend pozitiven. Zdaj recimo računamo, da bo nekaj na novo zaposlenih prav tu v Dolenjskih Toplicah, kjer nastaja nov bazenski kompleks, imenovan Balneo. To bo po nekaterih podatkih največja letošnja turistična investicija v Sloveniji. Kompleks bo vseboval zunanji in notranji bazen, pa različne savne, od turške, finske in japonske, wirpoole in vse kar sodi zraven. Prve goste bo predvidoma sprejel že v začetku poletja. Računamo, da bo poleg novih delovnih mest tudi več gostov, saj smo blizu Ljubljane.

Na kongresu sindikata gostinstva in turizma smo slišali, da se zaposleni v gostinstvu zelo pritožujete nad nerednim delovnim časom, presežkom ur in neizkoriščenimi dopusti. Kako je s tem pri vas?

Včasih smo imeli v Dolenjskih Toplicah veliko presežnih ur, pred leti celo več kot 15 tisoč, v zadnjih treh letih pa se je ta številka močno znižala in pristala nekje na 3000. To ni veliko, še posebej, ker potem zaposleni te presežne ure v glavnem izkoristimo. Ne rečem, da ob praznikih ni malo gneče, pa se ure tudi naberejo, toda pri nas velja politika, da ima vsak delavec vsaj en dan v tednu prosto, če-

prav v zdravilišču delamo 24 ur. Novo vodstvo je to zgledno uredilo in ima posluh tudi za dobro počutje delavcev. Tudi prerazporejanja ni veliko in poteka večinoma le v okviru istega delovnega okolja, recimo kuhinje, recepcije in podobno. Tako da moram reči, da so odnosi dobri in kakšne jeze in zamer ni preveč.

Kaj pa odnosi z vodstvom?

Z direktorjem dobro sodelujeva. Ravnokar sem bil, tako kot vsak dan, pri njem na informativnem razgovoru. Vse probleme in dileme rešujemo sproti. Dobre odnose imamo tudi z direkcijo v Novem mestu, kjer se sprejemajo najpomembnejše odločitve. Na visoki ravni je tudi skrb za varstvo pri delu, saj imamo organizirane stalne preglede. V kuhinji so nedavno uvedli celo najstrožje evropske zahteve in norme za pripravo hrane, tako imenovan HACCP, podjetje

pa ima tudi certifikat ISO 9001. To ne pomeni le kakovostnih storitev do gostov, ampak tudi visoke standarde za pogoje dela zaposlenih.

Kakšno pa je sindikalno delo v tako razdrobljenem podjetju?

Imamo redne sestanke, pa kar tri tiskane vire obveščanja o dogajanju v podjetju; Utrip, ki je glasilo delniške družbe Krka, časopis Krkinih Zdravilišč, Vrelci zdravja, ki je namenjen gostom, in še Bilten, ki je nekakšno interno glasilo. Na splošno smo dobro informirani, tako da zaposleni nimamo občutka izključenosti. Vodstvo tudi sindikalnemu delu ne nasprotuje in ima velik posluh za naše športno udejstvovanje. Prav zato je bila smučarska ekipa Krke Zdravilišča na nedavnem veleslalomu sindikata gostinstva in turizma na Rogli tako številčna.

Same hvale torej, bi lahko sploh še kakšno dodali?

Pravzaprav da, saj moram še povedati, da zaposlenim v Krkinih zdraviliščih, prav tako kot tistim v matični firmi v Novem mes-

Ustanovljen sindikat reševalcev iz vode

Matjaž Nanut, predsednik sindikata reševalcev iz vode

Pri sindikatu gostinstva in turizma (SGiT) je začel delovati tudi poseben sindikat reševalcev iz vode. Za njegovo ustanovitev si je kar precej časa prizadeval Dolfi Potočnik, upokojeni sindikalni zaupnik blejskega Hotela Toplice.

Kot nam je povedal predsednik reševalskega sindikata Matjaž Nanut, je vanj povezanih že kakšnih 40 članov. Vsi so seveda tudi člani SGiT Slovenije. Ker je ljudi, ki opravljajo podobna re-

ševalna dela, v Sloveniji kakšnih 700, je možnosti za širjenje sindikata še veliko.

Po kolektivni pogodbi za gostinstvo so kopalniški reševalci razporejeni v 4. tarifni razred. Ker različni delodajalci od njih zahtevajo vsaj 5. stopnjo izobrazbe in licenco, si bodo v novem sindikatu prizadevali, da bi bili reševalci razporejeni vsaj v peti tarifni razred. Ker je prenova kolektivne pogodbe tik pred vrati, je bil novi sindikat ustanovljen pravi čas.

Po Nanutovih besedah si bodo v sindikatu prizadevali tudi za druge ugodnosti, saj reševalci opravljajo zelo zahtevno in tudi za zdravje nevarno delo. Opravka imajo namreč tudi z mrtvimi, nezavestnimi, bolnimi, okuženimi. Med reševalci so tudi srčni bolniki in epileptiki. Zaradi tega si bo sindikat prizadeval, da bi delodajalci svoje reševalce zavarovali za odgovornost za primer, da se reševanec pri reševanju poškoduje.

V Dolenjskih Toplicah nastaja nov objekt in z njim tudi nova delovna mesta.

tu, podjetje plačuje dodatno pokojninsko zavarovanje.

Alojzij Drganc je torej zadovoljen, z njim pa verjetno tudi gostje, saj idilične Dolenjske Toplice z v zadnjem desetletju lepo prenovljenimi zdraviliškimi zgradbami ponujajo kar prijeten oddih zdravim in bolnim gostom. Tretjina jih je napotena k njim preko zavarovalnice, tretjina je domačih, prav toliko pa tudi tujih. Zdraviliški park je trenutno še pošteno razrit in blaten, saj je tam veliko gradbišče. Pravijo pa, da bodo nove bazene zgradili še v Šmarjeških Toplicah, kjer nameravajo zgraditi tudi hotel, novo termalno ponudbo pa pripravljajo še na Otočcu.

Mojca Matoz

Loka Pro gre v stečaj

Kot kaže, se je začelo odvijati zadnje dejanje tragedije v škočje-loškem tekstilnem podjetju Loka Pro. Po dobrem mesecu in pol trajajoči stavki je predlog stečaja, ki so ga že 12. februarja delavke vložile na sodišče, končno rodil sadove.

Največji lastnik podjetja **Gorazd Krajnik**, ki se je dolgo upiral reševanju problemov in zavračal pošten dialog z zaposlenimi in sindikati, je pristal na stečaj in sodišču posredoval zahtevano bilanco podjetja. Kranjsko okrožno sodišče je na tej podlagi sprejelo sklep o stečaju in določilo stečajnega upravitelja. To je **Andrej Kozelj**, ki je delavke že obiskal, in jim dovolil, da

zapustijo svoja delovna mesta, na katera so morale prihajati ves čas stavke in si tako še povečevale finančno stisko. Kozelj je zaklenil prostore Loka Pro in delavkam povedal, da jim odpovedni rok 15 dni poteče prvega aprila.

Težko pričakovani razplet ni prinesel olajšanja in rešitve vseh skrbi zaposlenih, saj jim vodstvo podjetja dolguje kar 50 milijonov tolarjev. Toliko naj bi znašal znesek za neizplačane plače, regrese in stroške prevoza in prehrane. Številka je še večja, saj morajo delavke dobiti še odpravnine. Dolgove bodo ta-

ko delavke kot drugi upniki morali prijaviti kot terjatve v 60 dneh po objavi stečaja v Uradnem listu. Od stečajne mase podjetja si nihče ne more obetati prav veliko, saj podjetje nima v lasti nobenih nepremičnin, le nekaj rabljenih strojev. Kakšne pa so možnosti za ponovno zaposlovanje teh delavk, je najbrž precej boleče poglavje.

M. M.

Sindikalna lista

Marec 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrina

(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje*

100.653,00 65.845,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan) 698,00 698,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi

503.264,00 786.408,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodnejše zanj ugodnejše

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	150.979,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	75.490,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002)

103.643,00 103.643,00

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002)

50.559,00 50.559,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj minimalna plača po zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS št. 42/02, člen 131)	103.643,00	
– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu	132.170,00	132.170,00
– ali največ	183.495,00	

(70 % povprečne slovenske plače)

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.
3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.
4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT.
5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Sindikalna delavnica zaposlenih v knjižnicah

Zakon o sistemu plač v javnem sektorju je dobra osnova za pogajanja

V Hotelu Črni les pri Lenartu v Slovenskih goricah je konferenca splošnoizobraževalnih knjižnic pri Sindikatu Glosa skupaj z njegovim glavnim odborom prejšnji teden pripravila sindikalno delavnico zaposlenih v knjižnicah. Največ pozornosti so posvetili uveljavljanju novih delovnih razmerij, sistemu plač v javnem sektorju, uveljavljanju javnega interesa v kulturi, pogajanjem za sprejem kolektivne pogodbe javnega sektorja in zakonu o knjižničarstvu.

Na delavnici Glose se je zbralo okoli 30 udeležencev iz vse Slovenije. Predsednik Glose **Doro Hvalica** je po uvodnem pozdravu odprl razpravo o vprašanih, ki bi jim udeleženci morali posvetiti še posebno pozornost. **Fredi Sirk** iz Mariborske knjižnice je najprej opozoril, da v naši državi ni ustrezne finančne discipline, kar še posebej občutijo splošnoizobraževalne knjižnice. Ker jih nekatere občine preprosto ne sofinancirajo, se knjižnice kar naprej srečujejo s pomanjkanjem sredstev. Delavci v knjižnicah imajo probleme tudi s stimulacijami, saj knjižnice ne morejo ustvarjati dovolj lastnih sredstev. Po Unescovih priporočilih so knjižnične storitve pri nas brezplačne, med lastne vire pa sodijo denimo zamudnine. Nekatere knjižnice imajo še vedno članarine, nekatere zaračunavajo obrabnino in podobno. Ker vse to vpliva na položaj delavcev, bi po besedah Sirk veljalo merila pohenotiti. Knjižnice pa čedalje bolj nastopajo tudi na trgu, zato v nekaterih knjižnicah že delujejo službe za trženje in za odnose z javnostmi. Do kam lahko seže marketinški odnos na področju knjižničarstva in nasploh kulture? Kako bo ta vidik upoštevan v novem plačnem sistemu?

Bodo knjižnice postale brezplačne videoteke?

Predsednica konference splošnoizobraževalnih knjižnic pri Glosi **Majda Osolnik**, zaposlena v Knjižnici Domžale, je opozorila, da se je zaradi brezplačnih storitev močno povečalo število obiskovalcev in članov v tistih knjižnicah, ki so upoštevale zakon. Zaposleni v knjižnicah so izpostavljeni čedalje večji množici uporabnikov, ki si izposojajo pretežno neknjižna gradiva, kar niti ni prvotna domena knjižnic. »Bodo izposojevalci videokaset in zgoščenk dokončno izpodrinili bralce in se bodo knjižnice morale preimenovali v brezplačne videoteke?« se sprašujejo zaposleni v Knjižnici Domžale, ki imajo dnevno tudi do 1400 obiskovalcev. Ob tem se sprašujejo, zakaj se zakona ne držijo vse knjižnice. Vprašanje je tudi, katera institucija nadzoruje izvajanje zakona in kakšne so sankcije ter kdo je odgovoren za nespoštovanje zakona. Knjižničarje, pa ne samo v Domžalah, zanima tudi, kaj pomenijo pojmi: lastni prihodek knjižnic; sti-

mulacija iz lastnih sredstev; opredelitev zamudnin in podobno.

Dušan Semolič je udeležencem spregovoril o novem zakonu o delovnih razmerjih in njegovem uresničevanju. Opozoril je, da bo zakon dolgo krojil usodo delavcev, zato je za sindikalne zaupnike nujno, da se z njim temeljito seznanijo. V razpravah o predlogu zakona so delodajalci želeli uveljaviti fleksibilna delovna razmerja. Čeprav jim to ni uspelo, nekateri to poskušajo uveljaviti še zdaj, ko je zakon že sprejet. Zato morajo biti sindikati aktivni tudi pri tolmačenju zakona. »Poskusi amerikanizacije delovnih odnosov v nobeni evropski državi niso uspeli, celo v Angliji ne, zato jih tudi v Sloveniji ne smemo dopustiti,« je dejal Semolič. Opozoril je, da nekateri menedžerji izhajajo iz filozofije, da visoke plače delavcev uničujejo podjetja, kar ni res. V Nemčiji imajo denimo delavci visoke plače, čeprav tam odpirajo nova delovna mesta, medtem ko so pri nas propadla celo podjetja, v katerih delavci več mesecev sploh niso prejeli plač. Na konkurenčnost podjetja veliko bolj kot plače vplivajo dobri in tržno navedeni programi, razvojno delo, umno

poslovanje oziroma gospodarjenje in podobno. Ta vprašanja pa so v domeni menedžmenta.

V razpravi je **Maša Uran** iz Knjižnice Šiška opozorila, da knjižnice rešujejo problem premajhnega števila zaposlenih s študentskim delom. V marsikateri knjižnici študentje delajo, kot bi bili redno zaposleni. Pri tem pa ne gre samo za zlorabo zakona, temveč tudi za degradacijo poklica. Ker se s tem problemom srečujejo v večini knjižnic, so se dogovorili, da bodo nanj opozorili ministrstvo za kulturo in komisijo za spremljanje uresničevanja novega zakona pri ekonomsko-socialnem svetu. Rešitev bo vsekakor treba iskati v smeri odpiranja novih delovnih mest v knjižnicah.

Sekretarka območnega odbora Glose v Velenju **Mira Videčnik** je opozorila, da so v nekaterih zavodih spregledali, da imajo doječe matere pravico do enournega odmora za dojenje, četudi delajo samo štiri ure. V nekaterih podjetjih delavce goljufajo, ker jim odpravnine izplačujejo na osnovi neto namesto bruto plač. V nekaterih podjetjih pripravnikom iz-

plačujejo 70 odstotkov minimalne plače namesto 70 odstotkov plače, ki bi jim pripadala na delovnem mestu, za katero se usposabljujejo. Veliko napak so na območju Velenja opazili tudi v pogodbah o zaposlitvi. Nekateri delodajalci delavce silijo, naj podpišejo sporazumno prekinitve delovnega razmerja, češ da je to potrebno za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi. V marsikateri pogodbi o zaposlitvi tudi ni naveden kraj opravljanja dela, kar delodajalcem omogoča prerazporejanje delavcev iz enote v enoto. Marsikateri delodajalec v pogodbi o delu pozabi tudi na svoje dolžnosti na področju varnosti in zdravja pri delu. Zato v nekaterih pogodbah o zaposlitvi veliko

Na delavnici Glose so se zbrali sindikalni zaupniki iz domala vseh slovenskih knjižnic.

piše o dolžnostih delavcev na področju varstva in zdravja pri delu, o pogojih, ki jih mora zagotoviti delodajalec, pa nič. Nekateri delodajalci pozabljajo, da je najmanjši dodatek za leto delovne dobe 0,5 odstotka, seveda pa lahko stimulirajo še zvestobo delavcev delodajalcu. Delavcu pripada poln regres tudi za štiriurno delo. V nekaterih zavodih delavcem izplačujejo samo polovičnega, čeprav jim pristojno ministrstvo nakazuje celega. Kakor je povedala Videčnikova, so posamezni delodajalci že izkoristili neznanje delavcev in jih »prepričali«, da so podpisali sporazumno odpoved delovnega razmerja. Nekateri delavci se zaradi tega počutijo tako opeharjene, da se k staremu delodajalcu niso več pripravljene vrniti, četudi bi jim pri tem pomagal sindikat.

Sredstev za varno delo primanjkuje tudi v kulturi

O uresničevanju zakona o zdravju in varnosti pri delu ter o pokojninski reformi je govorila **Lučka Böhm**. Odgovorila je tudi na vsa

Zmagovita Čušinova Hagada na delavnici Glose v Črnem lesu

Udeleženci delavnice so si ogledali monodramo Gregorja Čušina Hagada. Na predstavo so povabili tudi starostnike, ki prebivajo v Hotelu Črni les. Čušin je s svojim avtorskim projektom, ki je nekakšen družinski liturgijski obred, gledalce več kot navdušil. Kako tudi ne, saj se je že naslednji dan na ptujskem festivalu Monodrama 2003 izkazalo, da je Hagada trenutno najboljša monodrama v Sloveniji.

vprašanja v zvezi z dodatnim pokojninskim zavarovanjem, brez katerega si zlasti mlajši delavci ne bodo mogli zagotoviti varne starosti. Zato so v Glosi še kako zainteresirani, da se v drugem stebru dodatno pokojninsko zavaruje čim več delavcev v kulturi in da jim del premije plačuje delodajalec. »Delavci v kulturi, ki imajo manj kot deset let delovnih izkušenj, bodo na stara leta s klobukom v rokah prosjačili, če se ne bodo pravočasno dodatno pokojninsko zavarovali,« je eden od udeležencev v šali komentiral zdajšnji ekonomski položaj delavcev v kulturi.

Tudi na področju kulture so predpisi o varnosti in zdravju pri delu dokaj strogi. Znan je denimo primer, ene od kulturnih ustanov, ki je kupila novo računalniško opremo, pa je zaradi predpisov o varnosti in zdravju pri delu niso mogli namestiti v svoje prostore, ker so bili preprosto premajhni in ni bilo mogoče upoštevati predpisanih varnostnih razdalj. V gledališčih pa so razmere takšne, da bi kakšno moralo zapreti vrata, če bi dosledno spoštovali določila zakona o varstvu in zdravju pri delu. Skratka, tudi na področju kulture bo treba v bodoče vprašanjem varnosti in zdravja pri delu posvečati več pozornosti in seveda zlasti več sredstev. Le-teh zdaj ni, ministrstvo pa si pred tem zatiska oči. Takšne razmere bo treba preseči.

Doro Hvalica je predstavil plačni sistem v javnem sektorju. Govoril je tudi o metodologiji za razvrščanje na delovna mesta in o dolgotrajnih pogajanjih za kolektivno pogodbo javnega sektorja. Kakor je dejal, pogajalci »tečejo že 35. krog«.

»V Glosi moramo biti pripravljeni na posledice zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki ga bomo začeli uporabljati v začetku leta 2004,« je dejal Hvalica. Dobro je, da zakon ureja plače vseh zaposlenih v javnem sektorju, od snažilke v knjižnici do predsednika države. To prispeva k transparentnosti, ki onemogoča, da bi bila katera koli skupina javnih uslužbencev obravnavana drugače. Poleg tega pa ima zakon varovalke in tudi v prihodnje ne bo mogla izstopati nobena skupina javnih uslužbencev. Zakonu je prvič uspelo umestiti zaposlene v kulturi na primerljivo raven, kar pomeni, da so umetniški poklici vrednoteni enako kot najboljše plačani intelektualni poklici v državi. Zato vidi Hvalica v zakonu dobro osnovo za nadaljnje razprave in pogajanja o ustreznem ekonomskem položaju delavcev v kulturi.

Za izvedbo zakona pa je treba podpisati ko-

lektivno pogodbo o skupni metodologiji, ki bo omogočala razvrščanje javnih uslužbencev v plačilne razrede. Šele na njeni podlagi se bo mogoče pogoditi za sprejem kolektivne pogodbe javnega sektorja, ki bo določila posameznikovo razvrstitev in dodatke k osnovni plači. To delo bi moralo biti opravljeno do junija, da bi se v drugi polovici leta lahko pogajali o posebnih rešitvah v posameznih dejavnostih, od kulture in šolstva do zdravstva.

»Ker zamujamo vse roke, nismo sklenili še niti kolektivne pogodbe o skupni metodologiji, čeprav bi jo morali sprejeti že decembra,« je dejal Hvalica. Po njegovih besedah je prišlo do razhajanj v skupini 17 sindikatov, ki se pogajajo z vlado. Nekateri skušajo storiti vse, da bi njihove dejavnosti ohranile privilegije, ki so jih pridobili v preteklosti. To pa, kakor je dejal Hvalica, ni mogoče, saj je bil zakon sprejet ravno zaradi tega, da bi izenačil položaj vseh javnih uslužbencev.

Predsednik Glose je ocenil, da se je vlada v začetnem obdobju pogajanj takšnemu zavlačevanju upirala. Zdaj pa čedalje bolj ka-

Fredri Sirk: Zaradi finančne nediscipline knjižnicam primanjkuje sredstev.

že, da zavlačevanje ustreza tudi njej. »Če se s sindikati ne bo pogodila, ima vlada možnost zadeve urediti z uredbo. Ta pa bo po meri vlade in ne sindikatov,« je opozoril Hvalica. »Če do 1. 1. 2004 ne bomo izpeljali vseh aktivnosti, ima vlada realno možnost, da plače v javnem sektorju zamrzne, o čemer nekateri, denimo finančni minister Mramor, že govorijo.«

Eskalacija plač je predvidena samo še za letošnji avgust. Hvalica ima vlado na sumu, da bo poskusila plače zamrzniti. Pri tem ji »drži štango« razbita sindikalna scena. »Upam, da se bo sindikatom to pravočasno posvetilo in da bodo zaradi skupne ogroženosti še pravočasno stopili skupaj,« je dejal Hvalica. Po njegovih besedah do sprememb ni policijskemu sindikatu, sindikatu vzgoje in izobraževanja (SVIZ) in sindikatu zdravnikov (FIDES).

Majda Osolnik: Obseg dela v knjižnicah se je ob enakem številu zaposlenih marsikje podvojil.

Kakor je dejal Hvalica, se v Glosi zavedajo, da jim novi zakon prvič v zgodovini omogoča doseči enakopraven status z drugimi javnimi uslužbenci. »V povprečju bodo zaposleni v kulturi razvrščeni na osnovi tega zakona od dva do tri plačilne razrede višje kot doslej.«

Natančni odgovori ministrstva v pisni obliki

Drugi dan so udeleženci delavnice sedli za okroglo mizo z državnim sekretarjem na ministrstvu za kulturo **Cirilom Baškovičem** in svetovalko za knjižničarstvo **Tatjano Likar**. Baškovič je predstavil zakon o knjižničarstvu, ki velja od 19. novembra lani, nato pa je prisluhnil zelo konkretnim težavam in problemom v praksi. Opozorili so ga, da imajo v domača vseh knjižnicah težave s financiranjem. Po razdelitvi občin na več manjših v glavnem breme financiranje knjižnic pade na občine, v katerih imajo knjižnice sedež. Druge občine se svojim obveznostim izmikajo, čeprav jih k financiranju knjižnic zavezuje zakon. Sredstva raje kakor za kulturo namenijo komunalnim ali drugim projektom.

Po drugi strani pa se je delo v knjižnicah, ker so njihove storitve brezplačne, močno povečalo, v nekaterih knjižnicah pa celo podvojilo. Zaradi pomanjkanja sredstev knjižnice ne morejo odpirati novih delovnih mest in so zaposleni čedalje bolj obremenjeni.

Baškovič je opozorila sprejel z razumevanjem in udeležencem zagotovil, da bo ministrstvo v najkrajšem času pisno odgovorilo na vprašanja in probleme, s katerimi se srečujejo v praksi.

Knjižničarji iz vse Slovenije so delavnico sklenili s obiskom Knjižnice v Lenartu v Slovenskih goricah, nato pa so se napotili na izlet na Zavrh v osrčju Slovenskih goric. Tu so obiskali spominsko hišo generala in pesnika Rudolfa Maistra. Za prijeten zaključek delavnice je poskrbela sindikalna zaupnica, knjižničarka in pravljničarka **Darinka Čobec** iz lenarške knjižnice. Udeležence delavnice je povabila v goste k Aktivu kmečkih žena, ki so jih razveselile z domačimi dobrotami in rujno slovenjgoriško kapljico.

Tomaž Kšela

V uspešnem Swatyju so dobre tudi plače

V mariborskem Swatyju, ki sodi med najbolj uspešna podjetja v Mariboru, so prejšnji teden pripravili novinarsko konferenco. Predsednik uprave Branko Bezjak je povedal, da je podjetje lani poslovalo zelo uspešno, saj je ustvarilo 303,6 milijona tolarjev čistega dobička, kar je za 31 odstotkov več kot leto prej. Ugodni poslovni rezultati in stabilnost podjetja niso samo rezultat dobrega dela in poslovanja v lanskem letu, temveč posledica sedemletnega sistematičnega prestrukturiranja podjetja, ki je danes tehnološko prenovljeno, hkrati pa nima niti tolarja kredita.

Swaty, ki daje delo in kruh nekaj več kot 400 delavcem in še okoli stotim v odvisni družbi Inpo, je dosegel osem odstotno donosnost kapitala, kar je za industrijo zelo lep uspeh.

V podjetju so lani veliko investirali v avtomatizacijo, robotizacijo in razširitev proizvodnje, za kar so porabili 230 milijonov tolarjev. Zaradi teh investicij se je število zaposlenih v podjetju povečalo za dvajset.

Letos nameravajo v Swatyju produktivnost povečati za osem odstotkov, fizični obseg proizvodnje za deset odstotkov, prihodek iz prodaje pa za trinajst odstotkov. Donosnost na kapital naj bi dosegla devet odstotkov, čisti dobiček pa naj bi bil letos za več kot dvajset odstotkov večji kot lani.

Lani je prišlo v nadzornem svetu Swatyja

do spora med nekaterimi lastniki, ki je v javnosti naletel na velik odmev. Kakor je povedal Bezjak, spori še niso dobili epiloga, saj na sodiščih v zvezi s tem še vedno teče 12 postopkov. Vendar pa se uprava in zaposleni s tem ne ukvarjajo, saj so vso stvar predali v roke odvetnikom.

Novinarje je tudi zanimalo, ali morda zdaj, ko dosegajo tako dobre poslovne rezultate, v podjetju razmišljajo o prevzemu zreškega Cometa. Bezjak je dejal, da tega ni v strateškem razvojnem načrtu Swatyja, še zlasti ker imata podjetji različno poslovno filozofijo. V Cometu stavijo na hitro ekspanzijo in zadolženost, v Swatyju pa na postopen razvoj z lastnimi sredstvi. Zato podjetje trenutno nima nobenega dolga.

Kakor je povedal Bezjak, v Swatyju dosledno spoštujejo panožno kolektivno pogodbo. Delavci prejemajo regres za malico, povračilo prevoznih stroškov na delo in z dela in regres za letni dopust po kolektivni pogodbi, plače pa imajo za 17 odstotkov višje, kot predvideva panožna kolektivna pogodba.

Sicer pa bo uprava predlagala, naj bi 173 milijonov tolarjev od 303 milijonov čistega dobička namenili za dividende, kar je 600 tolarjev na delnico oziroma 100 tolarjev več kot lani. Statut podjetja udeležbe delavcev pri dobičku ne predvideva.

T. K.

Moja mama je vedno govorila:
»Jaz pač verjamem, da si sam kovač svoje usode.
S tistim, kar ti je naklonil Bog, se moraš znajti,
kot najbolje veš in znaš.«

Forrest Gump, iz filma Forrest Gump

Pojdite in poiščite rešitev

V zadnjem času skoraj ni dneva, da se v pisarni naše območne organizacije ne bi oglasil vsaj en delavec, ki so ga obvestili, da bo dobil odpoved, mu znižali plačo ali število dni dopusta, ga poslali na prisilni dopust ipd. V njihovih besedah je čutiti razočaranje, jezo, obup, strah ...

Kar veliko napora moram vložiti, da jim obrazložim možnosti za rešitev in jih spodbudim, da se aktivno vključijo v reševanje svojih problemov.

V sindikatu lahko pomagamo delavcem – svojim članom, če se takoj ne vdajo v uso do in pravočasno poiščejo pomoč in pri reševanju problemov aktivno sodelujejo.

Da bi čim bolj pomagali svojim članom, smo na eni od delavnic izdelali tudi poseben letak, ki jih opozarja, kako naj ravnajo, če imajo probleme v zvezi z zaposlitvijo. Vredno ga je upoštevati.

Justi Arnuš

Z berglami v službo

Milojka Baloh iz Tržiča ima zdravstvene težave že od leta 1999. Najprej jo je začela boleti hrbtenica, potem so ji počasi začele odpovedovati še noge in roke. Od takrat obiskuje zdravnike, tudi nevrologe, ki so pri njej opravili vrsto preiskav, sledile so jim različne diagnoze in rehabilitacije. Težave, ki so se začele kot išijas, so prerasle v diagnozo parapareze, ki po zdravniškem mnenju naj ne bi imela vidnega vzroka. Zdravnik ji je tako v začetku lanskega leta dejal, da je z njo drugače vse v redu, le psihiatra naj obišče, saj ima po njegovem mnenju psihosomatske težave. Psihiater tega mnenja ni potrdil in Balohova je spet obiskovala druge strokovnjake. Ti so ji predpisali rehabilitacijo v centru Soča v Ljubljani, vendar tam zanjo postelje niso imeli, tako da jo je tja vsak dan vozila hči. Poniževanja in odriivanja so se kar vrstila.

Zaradi zdravstvenih težav je Milojka Baloh na bolniški od 3. maja lani. Pred tem je bila za določen čas zaposlena v podjetju Metro. Devet mesecev bolniške in 15 mesecev denarne pomoči je hitro minilo, nekaj pomoči je dobila še od Rdečega križa, socialna pa je bolj malo pomagala, pravi obupana Balohova. Trenutno je namreč spet v službi. V so-

boto, 15. marca, je dobila sklep zdravniške komisije, da mora naslednji dan v službo za polovični delovni čas, od 19. aprila pa naj bi delala že polnega.

V podjetju Veletekstil na Masarykovi ulici v Ljubljani, kjer je Milojka Baloh zdaj zaposlena, so bili o njenem prihodu na delo obveščeni, nihče pa jim ni povedal, da je invalidka in se sama ne more premikati po stopnicah niti uporabljati običajnih sanitarij. Z njo je v službo prišla za spremstvo in pomoč tudi njena mati, ki jo obuva, ji pomaga zložiti voziček, s pomočjo katerega najlažje hodi, ji prenaša berge in pokliče po koncu dela šoferja, da ju odpelje domov. Službe ne sme zapustiti, saj bo potem ostala brez nje in s tem brez dohodkov.

Obupana Balohova je poklicala na sindikat trgovine, kjer je za pomoč prosila nekdanjega sekretarja Sandija Bartola. Ta pravi, da je ravnanje zdravstvenih delavcev, ki so delavko v takem stanju napotili na delo, skrajno neetično in pomeni grob poseg v njeno dostojanstvo. Obljubil je, da bo o tem obvestil javnost, varuha človekovih pravic in pristojna ministrstva. Meni, da bi morala Balohova takoj na bolniško in v tem času zaprositi za inva-

Milojka Baloh mora v službo spremljati mama.

lidsko upokojitev. Do tedaj pa bo morala vsak dan v Ljubljano, skupaj z mamo, berglami, vozičkom, opornicami in bolečinami v rokah, nogah in hrbtenici. Da bi probleme rešila vsaj začasno, pa je odšla na dopust.

Mojca Matož

**POSREDUJ
NAPREJ!**

Obvestilo članom sindikata

Kadar vam delodajalec ponudi v podpis predlog spremembe pogodbe o zaposlitvi, odpove pogodbo o zaposlitvi ali ponudi v podpis novo pogodbo o zaposlitvi, je prav, da veste:

- da ponujenega ni treba podpisati takoj (razen če vam je bilo vročeno!);
- da vas mora delodajalec o nameravani odpovedi obvestiti pisno in pravočasno;
- da bo sindikat o uvedbi disciplinskega postopka ali nameravani odpovedi obveščen le, če boste to zahtevali.

Kako ravnati?

- Ponujeno spremembo, odpoved ali ponujeno novo pogodbo, vzemite in si tako pridobite čas,
- od delodajalca zahtevajte, naj o tem obvesti vaš sindikat,
- obrnite se na svojega sindikalnega zaupnika po nasvet.

Zakon o delovnih razmerjih – 47. člen določa, da se pogodba o zaposlitvi lahko spremeni oziroma velja nova pogodba, če na to pristane tudi nasprotna stranka.

Sindikato, katerega član ste, ima po zakonu možnost, da prepreči neutemeljeno spremembo ali celo zadrži učinek odpovedi.

Za ohranitev delovnih mest v tekstilni industriji

Konec lanskega leta se je zaradi delovanja trga in nedobičkonosnosti lon poslov začela v tekstilni industriji na Dolenjskem in v Beli krajini nova kriza. Če se ne bo nič spremenilo, bo v naslednjih treh letih delo izgubila polovica sedaj zaposlenih. Območna organizacija ZSSS Dolenjske in Bele krajine je zaradi tega septembra lani organizirala problematiko konferenco. Od vlade smo zahtevali takojšnje sprejetje zakona za pomoč družbam v težavah in program za reševanje presežnih delavcev v tekstilni industriji. Od vodstev družb smo zahtevali šestmesečni moratorij na odpuščanja. Programe odpuščanj smo želeli tudi oceniti in poiskati boljše rešitve.

Po problemski konferenci je bil sprejet zakon, ki omogoča družbam v težavah črpanje proračunskih sredstev (za tekstilno industrijo je namenjenih približno osem milijard tolarjev). Vlada je sprejela poseben program za reševanje presežnih delavcev v tekstilni industriji, ki omogoča delavcem prehod iz ene zaposlitve v drugo oziroma prekvalifikacijo.

Vodstva družb so po našem pozivu pripravila nove programe presežnih delavcev. V Labodu so pripravili program, ki predvideva prekinitve pogodb o zaposlitvi iz poslovnih razlogov za 167 delavk. Direktor družbe W.A.M. Tricots Črnomelj napoveduje dokončno ustavitev proizvodnje sredi aprila. Način reševanja za 60 presežnih delavcev še ni določen (stečaj, presežki) zaradi pomanjkanja finančnih sredstev za odpravnine. Uprava družbe Beti Metlika bo do konca marca pripravila ocene za zmanjšanje proizvodnje in števila delavcev (v Metliki je predvidena ukinitve 70 delovnih mest, obrat v Dobovi, ki zaposluje 200 delavcev, pa naj bi ukiniteli). Tudi vodstvo

Kometa Metlika napoveduje možnost postopnega zmanjševanja števila delavcev po mehki varianti (delavci za določen čas, tujci). Novoteks Tkanina po besedah vodstva po prisilni poravnavi spet posluje z izgubo.

Ti podatki kažejo, da bo v kratkem odpuščenih 400 do 500 delavcev, predvsem šivilj, za katere ni možnosti nove zaposlitve na sedanem trgu delovne sile. Večina šivilj bo trajno izgubila možnost opravljanja svojega poklica tudi zaradi starosti nad 45 let, tudi prekvalifikacija bo otežena. Že sedaj je med brezposelnimi v regiji 52 odstotkov žensk.

Po podatkih zavoda za zaposlovanje se je število brezposelnih lani nekoliko zmanjšalo. Decembra je bilo nezaposlenih 3774 oseb, stopnja brezposelnosti je bila 8,7-odstotna. V istem obdobju je bilo v Sloveniji 100.000 brezposelnih, stopnja pa je bila 11,7-odstotna. Skrbni nas dejstvo, da je le dobra polovica brezposelnih v naši regiji dobila delo, delež dolgotrajno brezposelnih je 60-odstoten (v Sloveniji le 52-odstoten). Med brezposelnimi je veliko starejših in delavcev brez izobrazbe.

Zaradi tega smo v sindikatih še občutljivejši do odpuščanj delavk v tekstilni industriji. Namesto odpuščanj bomo zahtevali alternativne programe s proizvodi z večjo dodano vrednostjo, ki bi pokrili vsaj sedanjo nizko ceno dela. Sindikat bo zahteval tudi racionalizacijo proizvodnje in upravljanja družb ter zmanjšanje vseh možnih stroškov. Nasprotujemo oddajanju poslov na tuje cenejše trge dela. Te rešitve, ki jih uporabljajo nekatere uprave, so kratkoročne in rešujejo le lastnike kapitala ter kažejo na nesposobnost vodstev družb.

Jože Miklič, sekretar območne organizacije ZSSS za Dolenjsko in Belo krajino

Sekretar sindikata delavcev trgovine, Sandi Bartol, svoje posle predaja novemu, Ladislavu Kaluži. V dveh mandatih, ko je bil na tej funkciji, je sindikat pridobil veliko pri prepoznavnosti in prodornosti. V zadnjem času je imel Bartol največ dela s pogajanjem z delodajalci o dodatku za manj ugoden delovni čas. Odzival se je tudi na številne kliče obupanih trgovin in trgovcev, ki so jih delodajalci prikrajšali za zaslužek ali celo delovno mesto. Vedno pripravljen prisluhniti in pomagati, je Bartol pridobil naklonjenost članov in drugih zaposlenih.

Kot je sam dejal, si je pri svojem sindikalnem delu pridobil veliko prijateljev, pa tudi nasprotnikov, tudi z v zadnjem času medijsko najbolj odmevnimi pripravami na referendum o obratovalnem času trgovin. Vodstvo ZSSS je ob odhodu Bartola med upokojeence izkazalo spoštovanje do njegovega prispevka k delu v Zvezi tudi s simboličnim darilom. Dušan Semolič mu je ob tej priložnosti med kratkim klepetom dejal, da ceni njegov prispevek k delovanju ZSSS in da bo dobrodošel tudi v prihodnje.

M. M.

Humoreska

»Naj me vrag pocitra, če še razumem kaj, kar naši politiki in novodobni kapitalisti govorijo na različnih okroglih mizah, ki jih lahko spremljamo po televiziji.« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi vzdihnil rezkar Vili. »Bolj kot se približuje čas vključitve Slovenije v Evropsko unijo, več tujk uporabljajo naši pomembneži. Zадnje čase je pri nas vse sofisticirano. Sofisticirano sem, sofisticirano tja.«

»Kaj pa pomeni to s ...s ...so ...?« je zajeceljal mizar Tone.

»Misliš sofisticirano?« je povprašal Vili.

»Da, da,« je pokimal Tone. »Na to mislim. Kaj to, s ...so ..., no, da ne bom ponavljal, sploh pomeni?«

»Kaj pa vem,« je nejevoljno zasikal Vili. »Naj vrag pocitra vse, kar je sofisticirano, in vse, ki to besedico ponavljajo kot papagaji!«

Kdo ve, koliko časa bi še kramljali o nerazumljivih tujkah, če se ne bi ravno tedaj v menzi pojavil direktor. Kuharici Špeli je prišel naročit, kako naj pripravi sobo za sprejeme.

»Gospod direktor, kdaj pa bomo ta mesec dobili plačo?« ga je previdno povprašal Vili. »Če se ne motim, bi po kolektivni pogodbi morali plače dobiti do 18. v mesecu, zdaj pa je že 28.«

»Fantje, zato, da bi redno dobivali plače, se bo treba malce bolj sofisticirano lotiti dela in proizvodnje!« je povzdignil glas direktor.

»Ali ste pozabili, da se moramo pripraviti za vstop v Evropsko unijo? Kdor tam ne bo nastopal dovolj sofisticirano, ne bo preživel.«

»Kakšni bomo morali biti v Evropski uniji, da bi preživeli?« je povprašal Tone. »S ... s ... so ..., no ali kako se že reče?«

»Fantje, zapomnite si to: sofisticirani! In to še kako sofisticirani!« je vzkliknil direktor.

»Kaj pa to, no, s ..., ali kako se že reče, pomeni?« je previdno povprašal Tone.

»Tega vam pravzaprav popolnoma natanko niti ne morem pojasniti, ker v Sloveniji tako sofisticirane besedice, kot je sofisticirano sploh nimamo in ne poznamo,« je vzvišeno zamahnil z roko direktor. »Če vam bo kaj pomagalo, vam lahko povem, da v angleškem jeziku besedica 'sophisticated' pomeni svetski, rafiniran, emancipiran, življenjsko izkušen in nekako vzvišeno nenaraven. Skratka, fantje, prihajajo časi, ko bo morala vsa naša dejavnost postati visoko sofisticirana. V bodočnosti bodo preživeli samo sofisticirani ljudje.«

»To je naravnost sordidno!« se je zarežal skladiščnik Rudi.

»Rudi, ne reče se sordidno, temveč sofisticirano,« je direktor podučil Rudija. »Saj vem, da vam, ki angleščine ne obvladate tako sofisticirano,

povzroča razumevanje takšnih visoko rafiniranih besedic težave. Slovenščina pač nima tako sofisticiranega besednega zaklada. Zlasti ji manjka teh vzvišenih, rafiniranih, svetskih besedic, ki dandanes spremljajo naše sofisticirano življenje.«

»Sordidno!« se je še bolj na glas zarežal Rudi.

»Fantje, če želite v novih pogojih na skupnem trgu delovne sile v Evropski uniji ohraniti konkurenčnost, se boste počasi že morali naučiti bolj sofisticirano komunicirati z nadrejenimi,« je dvignil prst direktor.

»Ali bodo v Evropski uniji tudi naše plače, no, bolj s ... ali kako se že reče?« je zelo previdno povprašal Tone. »No, zanima me, ali bodo potem, ko bomo v Evropski uniji, tudi naše plače bolj svetske in evropske ali pa bodo še naprej ostale tako preprosto slovenske in nizke?«

»Ha, ha!« se je zasmeljal direktor. »Fantje, saj imajo tisti, ki svoje delo opravljajo bolj sofisticirano, že danes pri nas svetske in evropske plače. Samo sofisticiran je treba biti na vseh področjih.«

»Kako?« je od presenečenja zinil Tone. »V kateri naši tovarni pa delavci že prejemale evropske plače?«

»Ne govorim o delavcih, saj njihovo delo še ni dovolj sofisticirano,« je zamahnil z roko direktor. »Govorim o dobrih, sposobnih

in sofisticiranih menedžerjih? Mene poglejte: ker sem vseskozi sofisticiran, imam takšno plačo kot najboljši in najbolj sofisticirani menedžerji v Evropski uniji.«

»To kar slišim, pa je zares popolnoma sordidno!« se je še bolj na glas zarežal Rudi.

»Rudi, nehaj kar naprej govoriti »solidno« ali kako že rečeš namesto sofisticirano,« je Rudija vzvišeno podučil direktor.

»Oh, gospod direktor, nič ne skrbite, da ne znam angleško,« je dejal Rudi. »Angleščine sem se prav dobro naučil, ko sem v mladih letih moral s trebuchom za kruhom in sem deset let delal v Avstraliji. Zato prav dobro ločim tudi med besedicama sofisticirano in sordidno!«

»Torej, praviš, da ti jaz ne delujem samo sofisticirano, temveč tudi nekako solidno?« je presenečeno povprašal direktor.

»Ne solidno, temveč sordidno!« je odločno odvrnil Rudi.

»No, kaj pa že to pomeni?« je nestrpno povprašal direktor.

»Tega vam pravzaprav sploh ne morem natančno pojasniti, ker očitno ne obvladate dovolj slovenskega jezika, da bi se lahko v njem rafinirano, prefinjeno in vzvišeno izražali,« je odvrnil Rudi. »Če vam bo kaj pomagalo, vam lahko povem samo to, da besedica sordid v angleščini pomeni – podel in ostuden!«

Piše: Tomaž Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta

Sofisticirano

Sindikalni zaupniki Glose iz slovenskih knjižnic, ki so se prejšnji teden zbrali na sindikalni delavnici v Črnem lesu pri Lenartu v Slovenskih goricah, so se predsedniku ZSSS Dušanu Semoliču za njegovo udeležbo na delavnici zahvalili, kot se za knjižničarje spodobi. Sindikalna zaupnica, knjižničarka in pravljničarka Darinka Čobec mu je v imenu vseh poklonila pesniško zbirko Vinka Möderndorferja, v katero so se pred tem podpisali vsi udeleženci delavnice. Semolič se je darila zelo razveselil, tudi zanj je knjiga najlepše darilo!

T. K.

Starost

»Zdaj pa zares opažam, da sem že zelo star!«

»Kako to opažaš?«

»Kadar kaj naročim v gostilni, moram vedno plačati vnaprej!«

Starinarna

»Babica, ali mi lahko v starinarni kupiš staro uro?«

»Nikoli več ne grem v starinarno!«

»Zakaj pa ne?«

»Ker me je zadnjič v njej želel nek mladi poslovnež kupiti!«

Gorski vodnik

»Gospod vodnik, kako pa se imenuje ta prepad, po robu katerega hodimo?«

»Ne vem!«

»Kako ne veste? Saj ste rekli, da Julijske Alpe poznate kot svoj žep!«

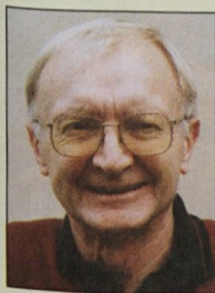
»Julijske že, samo zdaj so septembrske!«

Arheolog

»Zares se lahko pohvalim, da imam v zakonu srečo.«

»Kako ti je to uspelo?«

»Preprosto: poročila sem se z arheologom! Bolj ko sem stara, bolj se zanima zame!«

ČE VPRAŠATE MENE

Varni doma v EU

Piše: Doro Hvalica

Nikoli nisem razumel ljudi, ki so proti. Proti čemer koli, ker se s čim preprosto ne strinjajo, ker česa ali koga ne marajo, ker so previdni, ker se česa bojijo, ker kaj vedo, slutijo ali kar tako.

In potem ta svoj proti razglašajo vsem in povsod. Utemeljujejo, razkrivajo, opozarjajo, strašijo, se izpostavljajo, se onemogočajo, kličejo nase jezo, včasih zasmeh in včasih tudi linč.

Kar prav jim je, kaj jim je pa bilo tega treba. Molčali bi. Ali pa bi bili za.

Kakor jaz. Tudi, ko preberem slogan: »Doma v EU, varni v NATO,« sem za, pa še hvaležen sem, da mi načrtovalci agitpropovskega projekta za tokratna referendumata grede tako na roko. V enem sloganu povedo vse – tudi o sebi.

Od Karantanije, Trubarja, Pomladi na

rodov sredi devetnajstega, antifašističnega boja sredi dvajsetega in osvobodilne vojne koncem dvajsetega stoletja je jasno, da smo doma v EU, ne da bi se kaj prida selili.

Svoje preživetje in varnost smo v tem času z davki in krvjo plačevali kakim sedmim državam, v kritičnih trenutkih pa smo vedno ugotovili, da se lahko zanesemo samo nase.

Priznam geografsko ugotovitev, da smo doma v EU. Tudi nekdanji zavojevalci so doma v EU. Vsekakor jih je dobro imeti doma, na očeh.

Radi smo doma, neradi gremo po svetu, še na Dunaj in v Beograd smo neradi hodili, v Bruselj pa tako hodi le peščica. In dobro je tako, kajti če bi se raztepli po svetu, nas že zdavnaj ne bi več bilo.

Seveda sem tudi za to, da smo varni. Toda varni smo lahko samo doma, ne na bojiščih

v Afganistanu, Iraku, Severni Koreji in še kje. Varnost ne more biti odvisna od kake vojaške organizacije, združbe, zveze in podobno, ki nima doma.

Tudi s seje predsedstva ZSSS, na kateri smo razpravljali o vključitvi v EU, ki smo jo podprli in v NATO, kjer je bila večina razpravljalcev proti, je najbolj varno pobegniti domov, da z nesklepčnostjo preprečiš glasovanje.

Brez podpore organa sem za to, da vložimo amandma na vladni referendumski slogan tako, da črtamo vejico in besede »varni v NATO« in dodamo besedo »varni« pred besedo »doma«.

Slogan bi se torej glasil: »Varni doma v EU.«

Če vprašate mene, sem za, da pri EU obkrožimo za in za, da pri NATU ne obkrožimo za.

Opravičilo!

V prejšnji številki smo zaradi tehnične napake še enkrat objavili besedilo Dora Hvalice iz 9. številke.

Tokrat objavljamo njegov pravi prispevek, za napako se bralcem in avtorju opravičujemo.

Uredništvo

Lučke za naše ljubčke!

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica je v skrbi za svetlejšo prihodnost naših najmlajših slovenskim porodničnicam podarila posebne lučke za zdravljenje novorojenčkov z zlatenico. Da bo našim ljubčkom zdravje žarelo z lic!

brezplačen telefon 080 20 60,
www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d. v. z.

Jaz zate, ti zame.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d. v. z., Mala ulica 5, Ljubljana

